

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Nr 0050/ 93 /2024
Wójta Gminy Goczałkowice-Zdrój
z dnia 22 maja 2024 r.

UCHWAŁA NR
RADY GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ

z dnia

w sprawie przyjęcia Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Goczałkowice-Zdrój na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r., poz. 609) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 424) Rada Gminy uchwała:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Goczałkowice-Zdrój na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Goczałkowice-Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój
z dnia

***Program przeciwdziałania przemocy
domowej i ochrony osób doświadczających
przemocy domowej w gminie
Goczałkowice-Zdrój
na lata 2024 - 2030***

Goczałkowice-Zdrój, 2024 r.

Spis treści

Wstęp

1. Problem przemocy domowej na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój w latach 2021-2023
2. Cele i założenia programu
3. Adresaci programu
4. Realizatorzy programu
5. Finansowanie programu
6. Sposób realizacji programu
7. Przewidywane efekty realizacji programu
8. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Wstęp

Wprowadzone w 2023 r. zmiany w przepisach są dużą zmianą prawa w dziedzinie przeciwdziałania przemocy od 2010 r. - począwszy od nazewnictwa, skreślenie preambuły ustawy, poprzez zmianę definicji przemocy oraz wprowadzenie nowych definicji osoby doznającej przemocy domowej i osoby stosującej przemoc domową aż po nadanie zespołowi interdyscyplinarnemu uprawnienia do kierowania osób stosujących przemoc domowa do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Równoległe zostały rozszerzone uprawnienia Policji i Żandarmerii Wojskowej w zakresie zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej bezpieczeństwa poprzez zastosowanie czternastodniowego zakazu kontaktu i zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej oraz zakazu przebywania w określonych miejscach przez osobę stosującą przemoc domową.

Przemoc jest zjawiskiem, dotyczącym także rodzin w naszej Gminie. Ma ona charakter uniwersalny, dotyka różnych ludzi bez względu na płeć, wiek, wykształcenie, status społeczny, środowisko, z jakiego się wywodzą czy też grupę zawodową, jaką reprezentują. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść i pragnienie odwetu, tworzy syndrom błędnego koła w stosunkach międzyludzkich. Jest ona zarówno skutkiem, jak i przyczyną problemów w rodzinie. Jest z pewnością zjawiskiem o wysokiej szkodliwości społecznej. Przemoc jest zagrożeniem dla rodziny rozumianej jako instytucja, która podlega szczególnej opiece i ochronie prawnej, ale także jest zagrożeniem dla poszczególnych członków rodziny.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy w gminie Goczałkowice-Zdrój na lata 2024 -2030 zwany dalej *Programem* stanowi kontynuację programu realizowanego na terenie gminy Goczałkowice Zdrój w latach ubiegłych. Jest on również gwarancją kontynuowania zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie na terenie Gminy. Program zakłada wielopoziomową realizację - przede wszystkim przez instytucje i organizacje zobowiązane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy. Zakłada również usprawnienie istniejącego już na terenie Gminy systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenie tego zjawiska i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie, a także poprawę funkcjonowania rodzin.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy konieczne jest właściwe zdefiniowanie przemocy. Zgodnie z nową definicją przemocy domowej zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. przez **przemoc domową należy rozumieć: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie,**

wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Za *osobę doznającą przemocy domowej* należy uznać osobę, wobec której stosowana jest przemoc domowa:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

Przez *osobę doznającą przemocy domowej* należy także rozumieć *małoletniego* będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Przez *osobę stosującą przemoc domową* należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Świadkiem przemocy jest osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między osobą stosującą przemoc a osobą doznającą przemocy, narusza się prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i ból. Wyróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną.

Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc domową są to:

- *intencjonalność* – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- *dysproporcja sił* – brak równowagi sił – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę,

- **naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie,
- **powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc jest następstwem innych problemów, bądź też współistnieje z innymi problemami takimi jak nadużywanie alkoholu, zażywanie substancji psychotropowych lub psychoaktywnych, zaburzenia psychiczne lub choroby psychiczne.

Najczęściej doznają jej kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. Pomoc niesiona osobom uwikłanym w przemoc jest skuteczna tylko wtedy, gdy obejmuje problem całościowo i ma charakter interdyscyplinarny.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Goczałkowice-Zdrój na lata 2024 - 2030 jest zgodny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej 2024 - 2030
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 -2024

Podstawy prawne programu to przede wszystkim :

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 poz.424)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii(t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.)

1. Problem przemocy domowej na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój w latach 2021-2023

Problem przemocy domowej ilustrują tabele, obrazujące dane uzyskane z analizy zjawiska przemocy domowej na terenie naszej Gminy. Ich podsumowanie i wnioski posłużyły do sformułowania najważniejszych kierunków pracy w obszarze przemocy domowej na terenie naszej Gminy na lata następne.

Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój została opracowana na podstawie danych z lat 2021-2023 będących w posiadaniu Zespołu Interdyscyplinarnego. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Zauważyć można, że w roku 2022 odnotowano spadek wszczętych procedur jednak kolejny rok 2023 pokazuje ponowny wzrost zjawiska przemocy domowej.

Z danych posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny największa ilość procedur została wszczęta przez przedstawicieli policji oraz pomocy społecznej. To właśnie do tych służb zgłaszają się bezpośrednio osoby doświadczające przemocy domowej z prośbą o pomoc. W 2022 i 2023 r. zostały wszczęte procedury także przez pracowników oświaty. Z posiadanych danych wynika, że najrzadziej procedurę „Niebieskie Karty” wszczynają przedstawiciele służby zdrowia. W latach 2021 - 2023 oprócz nowo wszczętych procedur „Niebieskie Karty” były prowadzone procedury wszczęte w latach wcześniejszych.

Tabela nr 1 Dane dotyczące wszczynania procedury „Niebieskie Karty”

	2021	2022	2023
Liczba nowych „Niebieskich Kart” założonych ogółem (+ procedury prowadzone z poprzedniego roku)	16 (3)	6 (10)	14 (8)
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez policję	8	4	10
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez placówki pomocy społecznej	7	1	2
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez placówki oświatowe	-	1	2
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	-
Liczba „Niebieskich Kart” założonych przez placówki służby zdrowia	1	-	-

O podejrzeniu popełnienia przestępstwa powiadamiane zostają organy ścigania.

Tabela nr 2 Dane dotyczące prowadzonych postępowań z art. 207 Kodeksu Karnego zgodnie z którym: *”Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy...”*

	2021	2022	2023
Liczba wszczętych postępowań z art. 207	8	14	2
Liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia z art. 207	1	3	1
Liczba postępowań zakończonych odmową wszczęcia	2	9	1
Liczba postępowań umorzonych	5	8	2

Z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w roku 2021 odbyła się największa liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, natomiast posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych (*do 2023 r. grupy robocze*) najwięcej odbyło się 2023 r. Na przestrzeni 3 lat obserwuje się spadek rozmów telefonicznych pracowników socjalnych dyżurujących przy całodobowej infolinii. W przeważającej większości osoby doznające przemocy domowej zgłaszają się bezpośrednio do służb pomocowych.

Tabela nr 3 Dane związane z funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych oraz infolinią w gminie Goczałkowice-Zdrój. Do 2023 r. grupy diagnostyczno-pomocowe funkcjonowały pod nazwą *grupy robocze*.

	2021	2022	2023
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	27	18	19
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno- pomocowych	56	52	92
Liczba rozmów przeprowadzonych przez pracowników socjalnych dyżurujących przy całodobowym telefonie	19	9	7

W ramach pomocy osobom uwikłanym w zjawisko przemocy domowej proponowano pomoc w formie indywidualnych spotkań ze specjalistą działającym w obszarze przeciwdziałania przemocy, który informował o przysługujących prawach, udzielał wsparcia i motywacji do podejmowania działań zmierzających do rozwiązania problemów. Także członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego jak i członkowie grup diagnostyczno-pomocowych (*do 2023 r. grupy robocze*) mieli możliwość skorzystania z konsultacji i pomocy w działaniach.

Tabela nr 4 Dane dotyczące pomocy terapeutyczno – konsultacyjnej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.

	2021	2022	2023
Liczba rodzin i osób, które skorzystały ze wsparcia i pomocy konsultacyjno – terapeutycznej w Ośrodku Pomocy Społecznej z uwagi na problem przemocy	19	19	20
Liczba konsultacji przeprowadzonych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Goczałkowicach-Zdroju dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc	57x1h	64x1h	76x1h
Liczba spotkań rodzinnych przeprowadzonych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Goczałkowicach-Zdroju dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc	22x1,5h	20x1,5h	15x1,5h

Na przestrzeni lat 2021-2023 r. działaniami pomocowymi Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (*do 2023 r. grupy robocze*) została objęta następującą liczbą osób i rodzin. Zauważyć należy tendencję wzrostową rodzin i osób, w których występuje zjawisko przemocy domowej, po nieznacznym spadku tej liczby w 2022 r.

Tabela nr 5 Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta pomocą.

	2021	2022	2023
Liczba rodzin	20	19	25
Liczba osób w rodzinach:	51	49	74
kobiety	18	17	23
mężczyźni	20	21	27
dzieci	13	11	24

Pomimo wiedzy, że zarówno mężczyźni jak i kobiety są osobami stosującymi przemoc domową, dane Zespołu Interdyscyplinarnego pokazują, że w przeważającej większości sprawcami przemocy domowej na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój są mężczyźni. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy wobec sprawców przemocy są podejmowane działania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne. Niestety dotychczas działania te były niechętnie realizowane przez sprawców, gdyż polegały one na dobrowolności uczestnictwa. Wprowadzone przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej normalizują tę kwestię dając uprawnienie Zespołowi Interdyscyplinarnemu do kierowania sprawców do uczestnictwa w programach. Zespół Interdyscyplinarny ma prawo żądać dostarczenia zaświadczeń o zgłoszeniu się na program, o uczestnictwie i zakończeniu przez sprawcę przemocy.

Tabela nr 6 Sprawcy przemocy domowej.

	2021	2022	2023
Ogółem sprawcy:	18	17	23
kobiety	5	5	3
mężczyźni	13	12	20

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż największa liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” nastąpiła w 2023 r. - 14 procedur. W 2023 r. ogólna liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” wynosiła 26. Zakończenie procedury następuje w większości przypadków w wyniku ustania przemocy. Brak zasadności podejmowania dalszych działań jest wynikiem wyprowadzenia się z terenu Gminy osób będących uczestnikami procedury zarówno osób doznających przemocy jak i sprawców przemocy. Brak zasadności podejmowania dalszych działań to także zgon sprawcy przemocy bądź także sytuacje konfliktów małżeńskich i okołorozwodowych.

Tabela nr 7 Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”

	2021	2022	2023
Zakończone procedury „Niebieskie Karty”	4	5	14
- ze względu na ustanie przemocy domowej	2	4	8
- ze względu na brak zasadności podejmowanych działań	2	1	6

Na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój rokrocznie są prowadzone działania profilaktyczne skierowane dla społeczności lokalnej. W dniach 25 listopada do 10 grudnia jest organizowana Kampania Białej Wstążki. Jej początek to przypadający na 25 listopada Międzynarodowy Dzień Przeciw Przemocy Wobec Kobiet. Celem kampanii jest zwrócenie uwagi całego społeczeństwa na zjawisko przemocy domowej i obalenia jej stereotypów, mitów i przekonań. W ramach kampanii są podejmowane działania informacyjne związane z uświadomieniem społeczeństwu zagrożenia zjawiskiem przemocy domowej. Ukazują się artykuły na stronach internetowych instytucji zaangażowanych w realizację programu, zostają rozprowadzone ulotki informacyjne i plakaty zawierające niezbędne adresy i telefony placówek świadczących pomoc osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej. Placówki oświatowe w swoich działaniach szeroko promują profilaktykę przemocy poprzez organizowanie zajęć zarówno dla swoich wychowanków jak i rodziców. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy na bieżąco dbają o podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników. Zostają organizowane także szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego jak i członków grup diagnostyczno-pomocowych w celu ciągłego podnoszenia kompetencji i umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Miniony okres pandemii nie spowolnił pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, którzy pomimo panujących obostrzeń aktywnie podejmowali działania w

obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Zebrane dane obrazują spadek zjawiska przemocy domowej w 2022 r., który nie do końca jest prawdziwy. Ograniczenia spowodowane wydanymi obostrzeniami, nauka zdalna, izolacja społeczna często prowadziły do sytuacji nie ujawniania tego problemu. Osoby doświadczające przemocy pozostawały same z tym problemem, a świadkowie także nie mieli możliwości właściwego reagowania. Jednocześnie przez wszystkie lata od 2011 r. kiedy powołany został po raz pierwszy Zespół Interdyscyplinarny nie było konieczności zabezpieczenia dzieci z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Nie doszło do sytuacji kierowania osób doświadczających przemocy domowej do placówek udzielających schronienia i wsparcia.

Ponadto mieszkańcy Gminy mają możliwość na bieżąco zgłoszenia się do pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej celem uzyskania pomocy i wsparcia nie tylko z problemem przemocy domowej, ale także w różnych aspektach problemów z jakimi się borykają. Pracownicy socjalni w ramach swoich kompetencji i zadań przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe umożliwiające diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, w razie konieczności wszczynają procedurę „Niebieskie Karty” w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Pracownicy socjalni przygotowują także plan pomocy, monitorują efekty podejmowanych działań, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, udzielają szeroko rozumianego poradnictwa np. prawnego, psychologicznego, wskazują miejsca gdzie można uzyskać pomoc. Pracownicy socjalni powiadamiają także organy ścigania w sytuacjach podejrzenia popełnienia przestępstwa. Pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe mają prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej (decyzja o odebraniu dziecka podejmowana ma być przez pracownika socjalnego wspólnie z policjantem, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką) w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. Nieprzerwanie, całodobowo od 2011 r. pracownicy socjalni obsługują funkcjonujący także na terenie naszej Gminy telefon przemocowy, z którego także korzystają mieszkańcy naszej Gminy. Preferowaną formą rozmowy jest jednak bezpośredni kontakt osób z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej.

Od 2011 roku jest możliwość umówienia się na spotkanie ze specjalistą pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy, a także od 2022 r. odbywają się spotkania z psychologiem nie tylko dla osób z problemem przemocy domowej. Specjalista pracujący w obszarze przeciwdziałania przemocy udziela także pomocy poprzez rozmowy telefoniczne w sytuacjach kiedy osoba doświadczająca przemocy potrzebuje natychmiastowego wsparcia. W 2023 r. odbyły się 33 spotkania z psychologiem dla osób uwikłanych w przemoc domową. Możliwość uzyskania bezpośrednio pomocy psychologicznej, pomocy osoby pracującej w obszarze przemocy, a także pomocy prawnej na terenie Gminy jest niezwykle istotna w działaniach interwencyjnych podejmowanych na rzecz osób doświadczających przemocy domowej, gdyż pozwala na szybkość działania i niesienia natychmiastowo pomocy.

W 2023 r. w skład Zespołu Interdyscyplinarnego powołano nowego członka w osobie przedstawiciela Prokuratury Rejonowej w Pszczynie, co jest niezwykle istotne w podejmowanych działaniach grup diagnostyczno-pomocowych.

Wnioski i uwagi związane z poprawą gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej wynikające z analizy ilościowej i jakościowej materiałów zebranych w ubiegłych latach:

- dalsze rozszerzenie działań edukacyjno – informacyjnych, mających na celu uświadomienie osobom doznającym przemocy domowej, że wycofywanie się lub odmowa składania zeznań w toczących się postępowaniach sprawi, że problem przemocy nie zniknie, ale będzie powracał ze zdwojoną siłą,
- dalsze poszerzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dotyczącej przemocy domowej, przede wszystkim dla przedstawicieli służby zdrowia, pracujących na terenie Gminy, ale także dla wszystkich mieszkańców, którzy są świadkami przemocy domowej, szczególnie wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych,

- poszerzanie wiedzy mieszkańców dotyczącej zjawiska przemocy, w tym szczególnie nacisk na przemoc domową i sposobów reagowania na nią,
- dalsze organizowanie wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy domowej,
- zintensyfikowanie wielozakresowych i interdyscyplinarnych działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową,
- zapewnienie systemu wsparcia dla osób pracujących w obszarze rozwiązywania problemów przemocy domowej poprzez organizowanie szkoleń, konsultacji, prelekcji,
- kontynuacja dotychczasowych działań podejmowanych w ramach przeciwdziałania i profilaktyki przemocy.

Podstawowymi zasobami gminy Goczałkowice-Zdrój, decydującymi o możliwości realizacji tego *Programu*, a także osiągnięciu spodziewanych efektów, są przede wszystkim: istniejący już i funkcjonujący *Gminny system przeciwdziałania przemocy*, obejmujący interdyscyplinarność działań. Zaangażowanie przedstawicieli różnych instytucji pozwala na szerokie działania pomocowe. Dodatknią wartością w realizacji tego typu programów są wnioski, zebrane doświadczenia z realizowanego wcześniej na terenie Gminy programu przeciwdziałania przemocy.

2. Cele i założenia programu

Cel główny - Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój, a także ochrona osób doświadczających przemocy domowej.

Cele szczegółowe

- zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie naszej Gminy,
- zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową, w tym przede wszystkim dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- zwiększenie poziomu kompetencji zawodowych przedstawicieli różnych instytucji, służb i podmiotów realizujących na co dzień zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a jednocześnie podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług.

Założenia programu

Aby zrealizować cel główny programu określono cztery podstawowe założenia, zawierające kierunki działań:

- profilaktyka skierowana głównie do ogółu mieszkańców naszej Gminy,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową – przede wszystkim dzieciom, małżonkom, osobom żyjącym w związkach nieformalnych, osobom starszym, niepełnosprawnym,
- oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową,

- podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej – przede wszystkim przedstawicieli pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji.

3. Adresaci programu

Program jest skierowany do mieszkańców gminy Goczałkowice-Zdrój, w tym przede wszystkim do:

- rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- osób doznających przemocy i świadków przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- pracowników instytucji, służb i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

4. Realizatorzy programu

W gminie Goczałkowice - Zdrój realizatorem *Programu* jest Wójt Gminy za pośrednictwem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Na poziomie podstawowym program będzie realizowany w następujących jednostkach i instytucjach:

- Zespole Interdyscyplinarnym (jego przedstawicieli),
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Goczałkowicach-Zdroju,
- Placówkach oświatowych.

Do zadań Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Goczałkowicach - Zdroju należy:

- diagnoza problemów i zasobów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej,
- analizowanie wyników realizacji programu oraz rocznych harmonogramów realizacji zadań,
- współpraca z partnerami przy realizacji programu,
- monitorowanie i ewaluacja niniejszego programu.

W realizacji *Programu* zaplanowano współpracę z partnerami zewnętrznymi - w zależności od celu i rodzaju zadania, w tym szczególnie: z policją, sądem, prokuraturą, służbą zdrowia i organizacjami pozarządowymi – więc z tymi wszystkimi jednostkami, które w ramach swoich ustawowych zadań także realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

5. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań związanych z realizacją *Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 -2030* będą środki finansowe zaplanowane na ten cel w danym roku budżetowym Gminy. Istnieje także możliwość współfinansowania poszczególnych zadań z pozyskanych środków.

6. Sposób realizacji programu

Cele, wskaźniki osiągnięcia celów, planowane działania, instytucje odpowiedzialne za ich realizację i harmonogram *Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 -2030.*

Uwaga! Ze względu na złożoność problemu oraz występujące powiązania pomiędzy działaniami i celami poniższe tabele nie stanowią prostego odwzorowania, gdzie do każdego celu przypisane są pojedyncze zadania. Stąd pojedyncze działanie służy realizacji kilku celów, a pojedynczy cel jest realizowany przez kilka działań

Cel: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie naszej Gminy.

Cel ten realizowany będzie poprzez następujące działania:

- zmniejszenie akceptacji mieszkańców gminy dla stosowania przemocy domowej,
- zmniejszenie akceptacji mieszkańców gminy dla stosowania przemocy wobec dzieci i młodzieży jako metody wychowawczej,
- zwiększenie akceptacji u mieszkańców gminy dla interweniowania w sprawy rodziny, w której mają miejsce przypadki przemocy,
- zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy o instytucjach, organizacjach i służbach zajmujących się problemami przemocy domowej i ich ofercie pomocy w sytuacji zaistnienia przemocy domowej.

Działanie	Realizator	Wskaźniki i ich źródła pochodzenia
Gminna kampania społeczna o charakterze informacyjnym i edukacyjnym, przekazująca mieszkańcom Gminy wiedzę o problemie przemocy	Zespół Interdyscyplinarny/ Ośrodek Pomocy Społecznej i placówki oświatowe, służba zdrowia	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba placówek biorących udział w kampanii - ilość sztuk materiałów informacyjnych wykorzystanych w kampanii - ilość rozmów przeprowadzonych z zainteresowanymi
Upowszechnianie informacji o zjawisku przemocy poprzez publikowanie ich na stronach internetowych instytucji gminy Goczałkowice-Zdrój a także w lokalnej prasie	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba artykułów prasowych, materiałów na portalach internetowych umieszczonych z inicjatywy realizatorów, strony internetowe instytucji
Programy profilaktyczno-edukacyjne dla młodzieży	Placówki oświatowe,	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba placówek oświatowych, - liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników programów

i dzieci placówek oświatowych z terenu Gminy		
Programy profilaktyczne dla rodziców, mające na celu zwiększenie ich kompetencji opiekuńczych i wychowawczych	Placówki oświatowe,	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba placówek oświatowych - liczba programów - liczba porad i konsultacji dla rodziców - liczba uczestników programów
Opracowywanie i rozprowadzanie edukacyjno – informacyjnych ulotek, plakatów itp. wśród mieszkańców Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>Wskaźniki i źródła</i> - ilość sztuk zakupionych, rozprowadzonych ulotek, plakatów

Cel: Zwiększenie dostępności pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej, w tym przede wszystkim dzieci.

Cel ten realizowany będzie poprzez następujące działania:

- zwiększenie motywacji osób doświadczających przemocy domowej do zmiany własnej sytuacji,
- zwiększenie zaradności życiowej, nabycie kompetencji psychospołecznych osób doświadczających przemocy domowej,
- zmniejszenie zależności osób doświadczających przemocy domowej od sprawców przemocy,
- poprawa funkcjonowania rodzin, w których występuje problem przemocy,
- zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej,
- zwiększenie wiedzy osób doświadczających przemocy domowej o instytucjach, organizacjach i służbach zajmujących się problemami przemocy domowej i ich ofercie pomocy.

Działanie	Realizator	Wskaźniki i ich źródła pochodzenia
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez podmioty uprawnione	Zespół Interdyscyplinarny	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba „Niebieskich Kart” wypełnionych przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej - liczba placówek, które wszczęły procedurę <i>Niebieskie Karty</i> - liczba kontynuowanych procedur wszczętych w latach poprzednich - liczba formularzy A „Niebieskie Karty” dokumentujące kolejne zdarzenia przemocowe
Pomoc konsultacyjno – terapeutyczna dla osób doświadczających przemocy domowej	Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba odbytych konsultacji ze specjalistą pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej - liczba osób i rodzin, którym udzielono takiej pomocy
Pomoc socjalna udzielana osobom doświadczającym przemocy domowej	Ośrodek Pomocy Społecznej,	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba osób, którym udzielono pomocy w związku z przemocą domową, rodzaj i formy pomocy

Pomoc psychologiczna	Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>Wskaźniki i źródła</i> - ilość odbytych rozmów z psychologiem - ilość osób, które skorzystały z pomocy psychologa - ilość zorganizowanych prelekcji - ilość uczestników prelekcji
Konsultacje wychowawcze mające na celu wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców	Placówki oświatowe	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba placówek - liczba osób, którym udzielono konsultacji
Informowanie osób doświadczających przemocy domowej o instytucjach i organizacjach oferujących dla nich pomoc i wsparcie	Zespół Interdyscyplinarny	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba instytucji, służb, organizacji i podmiotów, które informują o pomocy i wsparciu dla osób doświadczających przemocy domowej - liczba informatorów

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Cel ten realizowany będzie poprzez następujące działania:

- zwiększenie motywacji i uczestnictwa osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- zwiększenie kontroli zachowań u osób stosujących przemoc,
- wzrost świadomości konsekwencji stosowania przemocy domowej i przyjęcie odpowiedzialności za swoje czyny.

Działanie	Realizator	Wskaźniki i ich źródła pochodzenia
Działania wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty” - liczba wypełnionych formularzy D - „Niebieskie Karty” - liczba prowadzonych postępowań z art. 207 kk (w tym: liczba postępowań umorzonych, liczba postępowań zakończonych odmowa wszczęcia dochodzenia, liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia)
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno – edukacyjnych	Zespół Interdyscyplinarny	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba osób skierowanych do programu - liczba osób uczestniczących w programie - liczba osób, które ukończyły program
Pomoc konsultacyjno – terapeutyczna dla osób stosujących przemoc	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba osób stosujących przemoc domową korzystająca z pomocy konsultacyjno – terapeutycznej

Cel: Zwiększenie poziomu kompetencji zawodowych przedstawicieli różnych instytucji, służb i podmiotów, realizujących na co dzień zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a jednocześnie podniesienie jakości i dostępności świadczonych w tym zakresie usług.

Cel ten realizowany będzie poprzez następujące działania:

- zwiększenie wiedzy i umiejętności pracowników różnych instytucji i służb uczestniczących w realizacji programu,

- poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i służbami realizującymi program,
- zwiększenie efektywności wykorzystania istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy.

Działanie	Realizator	Wskaźniki i ich źródła pochodzenia
Organizowanie konferencji i szkoleń poświęconych problemowi przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba konferencji i szkoleń, - liczba osób uczestniczących w konferencjach i szkoleniach
Doskonalenie współpracy służb, instytucji, organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy	Zespół Interdyscyplinarny	<i>Wskaźniki i źródła</i> - liczba posiedzeń ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych - liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych

Przewidywane efekty realizacji programu

- zmniejszenie społecznego przyzwolenia dla stosowania przemocy domowej w sytuacji występujących wewnętrznych napięć i konfliktów,
- poprawienie relacji w rodzinach, poprzez zwiększenie kompetencji interpersonalnych, opiekuńczych i wychowawczych poszczególnych ich członków,
- zwiększenie liczby ujawnianych przypadków przemocy domowej przez osoby doznające przemocy w rodzinie i świadków przemocy,
- zwiększenie liczby ujawnianych przypadków przemocy domowej przez różnego rodzaju placówki i instytucje zobligowane do takich działań,
- zwiększenie motywacji i wyrobienie umiejętności u osób doświadczających przemocy domowej do przerwania błędnego „koła przemocy”,
- poprawienie warunków życia osób uwikłanych w przemoc domową,
- zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową,
- zwiększenie potencjału służb, instytucji i organizacji uczestniczących w realizacji programu poprzez zwiększenie się efektywności ich działań.

8. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Zaplanowano monitorowanie realizacji *Programu* poprzez sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Instytucje pomagające rodzinom uwikłanym w przemoc domową raz w roku przedstawiają sprawozdanie. Wyniki z ich analizy przekażą do Ośrodka Pomocy Społecznej w Goczałkowicach Zdroju w wyznaczonym rokrocznie terminie. Tym samym Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Goczałkowicach-Zdroju na podstawie przekazanych informacji opracuje wspólne sprawozdanie z realizacji *Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 -2030* a następnie przekaże jego wyniki Radzie Gminy w Goczałkowicach-Zdroju.

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Wobec powyższego opracowano nowy Program na lata 2024-2030, będący kontynuacją działań podjętych w latach poprzednich. Głównym celem Programu jest dalsze zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska na terenie naszej gminy. W opracowaniu Programu uwzględniono zmiany ujęte w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, dokonano oceny i analizy aktualnego stanu zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój.

Wiele wdrożonych dotychczas działań wymaga wzmocnienia oraz kontynuacji w gminie Goczałkowice-Zdrój, które przyczynią się do dalszego wzrostu świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system ochrony osobom doznającej przemocy domowej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.